

נשיות

מוריה כהן, רמה גנזל, חמדה סיינה, דבורה רוזנברג, רחלי שלו

פעילות ראשונה: אישה היום אישה אתמול

אוכלוסיית היעד: תלמידות כיתות י"א-י"ב | מספר המשתתפות המומלץ: כיתה (עדיפות לחצי כיתה, כ-15 בנות)
זמן: שני שיעורים | ציוד נדרש: בריסטולים, טושים עבים, מחשב (כולל חיבור למרשתת), מקרן, מסך ורמקולים.

רציונל

נשיות היא מהות, רכיב בזהות האישית. ולמרות חשיבותה נראה שהבירור הפנימי והערכי בעניינה נזנח לעיתים קרובות, ואת מקומו תופס עיסוק בהיבטים חיצוניים. בסדנה זו ננסה לפתח בירור לגבי המהות הנשית. ננסה לחקור מה משמעות הנשיות עבור התלמידות, ומהי משמעות הנשיות מזווית ראייה יהודית.

מטרות

1. בירור רעיוני של המושגים 'אישה' ו'נשיות';
2. פיתוח מודעות לסטראוטיפים אופייניים לזהות הנשית;
3. הרחבת טווח הבחירה של התלמידות במהלך תהליך גיבוש הזהות הנשית;
4. הכרה בהתחדשות הנשית ככוח ייחודי וככוח של חיים.

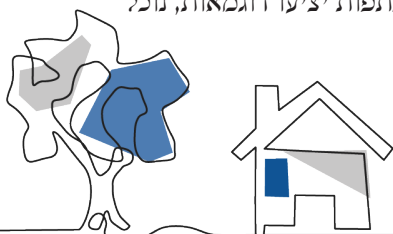
שלב ראשון

הכיתה תתחלק לשתי קבוצות. כל קבוצה תקבל בריסטול. בנות הקבוצה תכתובנה עליו היגדים שהן מכירות שעניינם נשים. יש להשתדל למצוא היגדים רבים ככל האפשר. בלמידה מרחוק המשתתפות תכתובנה את ההיגדים על הלוח השיתופי של היישומון פאדלט (Padlet) או בתיבת השיחוח (צ'ט). אחרי שכל ההיגדים הועלו על הכתב, הקבוצה תמייין אותם ותסמן היגדים המקובלים על דעת כל חברות הקבוצה, היגדים שכל חברות הקבוצה אינן מסכימות לאמור בהם, והיגדים שבעניינם הדעות חלוקות. כל קבוצה תבחר היגד אחד ותביע אותו באופן אומנותי שתבחר (לדוגמה: קומיקס, "מם", כרזה, זמיר, ריקוד). נתכנס במליאה וכל קבוצה תשתף בתוצריה את המליאה; ונקיים דיון בנוגע לתוצרים ולמסרים שהובעו באמצעותם, ונסכם את התחושות והעמדות לגבי נשים, שבאו לידי ביטוי בפעילות.

שלב שני

נושא הנשיות מדובר מאוד בתרבות הכללית הישראלית המושפעת מהתרבות המערבית. הציגו דוגמאות לנושאים הקשורים לתחום הנשיות שעולים בשיח הציבורי.

יש להניח שיוצגו דוגמאות של שיח בנושאים כגון אלו: שוויון זכויות והזדמנויות, ייצוג וההשתתפות של נשים בגופים פוליטיים וציבוריים, יום האישה, איוש עמדות כוח בתפקידים משפיעים ועוד. אחרי שהמשתתפות יציעו דוגמאות, נוכל להוסיף דוגמאות נוספות שלא הוצעו.

אחת מהמשימות החשובות בתהליך ההתבגרות היא גיבוש הזהות האישית. הזהות הנשית היא חלק מהזהות האישית. המפגש בין הזהות הדתית לזהות הנשית עשוי להעלות שאלות על מקום האישה ביהדות. (הערה לפני התרגיל: אם יש בכיתה תלמידה שהיא בת מאומצת או באומנה, בת שמתגוררת בפנימייה [ללא קשר למשפחת המוצא], גורת או בת שמכל סיבה שהיא נוצרה אצלה קטיעה ברצף הדורות, יש לשקול ולהתייעץ אם לקיים את התרגיל מחשש לפגיעה ולעוגמת נפש).

משימה אישית

- חשבי על נשים במשפחתך במבט לאחור (ככל שידועותיך מגיעות).
- קתבי לעצמך היכן חיו ומה עשו ואם היו חלק מהעולם היהודי.
- השווי בינך לבינן בהיבטים אלו: מקום המגורים, העולם החברתי, לימודים, עיסוקים, פרנסה.
- ספרי בקבוצה את הידוע לך.

בזמן העבודה מומלץ להשמיע ברקע מוזיקה נעימה. נסו לסכם במליאה את הדומה והשונה ביניכן לבין הנשים שחיו בדורות הקודמים.

שאלות לפתיחת הדיון

← מהו תהליך?

נאסוף מהמשתתפות מילים המציינות תהליך. (אפשר לחפש במרשתת סרט טבע המתחקה על שינויים בטבע ולצפות בו כפתיח לנושא).

← אילו תחומים בחיים מתאפיינים בתהליכים?

לאחר קבלת התשובות נסכם שתהליכים הם חלק מובנה מקיום העולם, ובתחומים רבים אנו רגילים לפגוש אותם: בטבע, בטכנולוגיה, בהיסטוריה, בכלכלה, באומנות, במחשבה וברוח, בפסיכולוגיה ועוד. מאז ימיהם של הורי הסבים והסבתות, העולם השתנה מאוד. גם המשפט והחוק, מדינות ועמים, תפיסות עולם ועמדות משתנים. גם בעולמן של הנשים חלו במרוצת ההיסטוריה שינויים מפליגים בהיבטים כגון זכויות פוליטיות וחברתיות, תפקידיהן במשפחה ובחברה, מעמדהן המשפטי ועוד.

שאלות להמשך הדיון

← מה מאפיין את השינויים בחברה המערבית?

← האם גם עולם הדת השתנה עם השנים?

התורה שבעל פה התפתחה במהלך הדורות. בכל דור התחדשו ומתחדשים ענפי לימוד, דרכים בעבודת ה' (כגון חסידות) ודרכי למידה והוראה (שינויים במבנה הישיבות) ועוד. בימינו קשה לנו לדמיין אישה שאינה לומדת תורה או אינה מפתחת את עולמה הרוחני. לימוד תורה נשי הפך מקובל מאוד בימינו: במוסדות להשכלה גבוהה ובמדרשות הפזורות בכל רחבי הארץ, לימוד בחברותות, בשיעורים ובחוגים וגם בלימוד עצמי. המציאות נראית לנו טבעית, אולם יש לזכור שלפני כמה מאות ואפילו עשרות שנים, המציאות הייתה אחרת.

התפתחות לימוד התורה של נשים היא דוגמה לתהליך שהתרחש בחברה הדתית והשפיע על הזהות הנשית. גם מעמדה ותפקידיהן של הנשים בעולם הדתי עוברים תהליכים ושינויים. במפגשים הבאים נדון בשינויים כאלה.

סיום

נבקש מהמשתתפות להציע שירים הקשורים לעולם הנשי. נאזין לשיר אחד או יותר, ולאחר מכן כל משתתפת תבחר מילה או שורה ש'דיברה' אליה במיוחד בהקשר של נשיות, ותסביר את בחירתה לחברותיה.

פעילות שנייה: נשות חיל

אוכלוסיית היעד: תלמידות כיתות י"א-י"ב | מספר המשתתפות המומלץ: 15-20 תלמידות | זמן: שני שיעורים
ציוד נדרש: מחשב (כולל חיבור למרשתת), מקרן, מסך ורמקולים.

רציונל

בחומש בראשית אנו מוצאים את סיפור בריאת האישה בשתי גרסאות.

הגרסה הראשונה מופיעה בפרק א (כז):

"וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם."

הגרסה השנייה מופיעה בפרק ב (יח-כב):

"וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לֹא טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ: וַיִּצַּר ה' אֱלֹהִים מִן הָאָדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל הָאָדָם, לְרִאוֹת מַה יִּקְרָא לוֹ וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נָפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ: וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת לְכָל הַבְּהֵמָה וְלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְלֹכֵל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְלָאָדָם לֹא מָצָא עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ: וַיִּפֹּל ה' אֱלֹהִים תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעֹתָיו וַיִּסְגֶּר בָּשָׂר תַּחְתָּנָה: וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת־הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיָּבֵאָהּ אֶל הָאָדָם."

שני סיפורי בריאה אלו מעידים כי האישה היא ברייה מיוחדת, ומשום כך בריאתה הייתה ייחודית ומורכבת. היא נבראה לפי פרק א כמו האישה הזכר, ונבראה כבריאה שונה וייחודית לאחר שהקב"ה לקח "אחת מצלעותיו" של האישה עצמו.

נשיות היא מהות, רכיב בזהות האישית, ולכן חשוב שנברר מה המשמעות של רכיב זה בזהות ובמהות שלנו.

מטרות

1. בירור רעיוני של המושגים 'אישה' ו'נשיות';
2. פיתוח מודעות לסטראוטיפים אופייניים לזהות הנשית;
3. הרחבת טווח הבחירה של התלמידות במהלך תהליך גיבוש הזהות הנשית מעבר להשפעות התרבות שהן חשופות אליהן;
4. הכרה בהתחדשות הנשית ככוח ייחודי וככוח של חיים.

שיעור ראשון

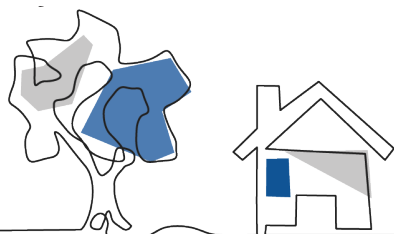
נבקש מבנות הכיתה לעצום עיניים. ונדבר כדרך שמקובל בפעילות דמיון מודרך:

"יש לכן כתר, כתר מיוחד ויקר מאוד שעליו כתוב 'אישה נשית'.

חשבו על דמות של אישה – זו יכולה להיות כל אישה: מהעבר, מההווה, אישה מהמשפחה, מהתנ"ך מהפוליטיקה או מעולם הספרות – שתרצו להעניק לה את הכתר המיוחד הזה.

חשבו על האישה שבחרתן, וחשבו על ארבע תכונות (לפחות) שמאפיינות אותה".

נקצוב זמן לחשיבה, וכשיסתיים, נבקש מהתלמידות לפקוח עיניים ולשתף (בסבב) בדמות הנשית שבחרו להעניק לה את הכתר ובתכונותיה המיוחדות.

על הלוח נכתוב את התכונות שהבנות תעלינה. הרשימה תלך ותגדל, ויש להניח שנקבל רשימה הכוללת עשרות תכונות. נבקש מהבנות לפתוח את ספר משלי בפרק שיר ההלל ל"אשת חיל" (אפשר גם להקרין את המילים על הלוח).

אשת חיל מי ימצא

אִשְׁתַּחֲמִיל מִי יִמְצָא וְרַחֵק מִפְּנִינִים מְכָרָה
בְּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ; וְשָׁלַל לֹא יִחְסֹר
גָּמְלָתָהּ טוֹב וְלֹא רָע כֹּל יָמֵי חַיֶּיהָ
דָּרָשָׁה צָמֹר וּפְשִׁיטִים וַתַּעַשׂ בַּחֲפִיץ פִּפְיָהּ
הִיטָה כְּאֲנִיּוֹת סוֹחֵר מִמְּרַחֵק תָּבִיא לַחֲמָה
וַתִּקַּם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ
זָמְמָה שְׂדֵה וַתִּקְחָהּוּ מִפְּרֵי כִפְיָהּ נִטְעָה כָּרֶם
חָגְרָה בְּעוֹז מוֹתְנִיָּה וַתֵּאֱמֹץ זְרוּעוֹתֶיהָ
טָעַמָּה כִּי טוֹב סִחְרָה לֹא יִכְבֶּה בַלִּיל (בַּלַּיְלָה) נְרָה
יָדֶיהָ שִׁלְחָה בִּפְיֹשׁוֹר וּכְפִיָּהּ תִּמְכּוּ פֶלֶךְ
כִּפְיָהּ פָּרְשָׂה לְעֵנִי וַיָּדִיהָ שִׁלְחָה לְאַבְיוֹן
לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מוֹשֶׁלֶג כִּי כָל בֵּיתָהּ לִבְשׁ שָׁנִים
מִרְבָּדִים עָשְׂתָה לָּהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁה
נוֹדַע בְּשַׁעֲרִים בַּעֲלָהּ בְּשִׁבְתָּהּ עִם זָקְנֵי אֶרֶץ
סָדִין עָשְׂתָה וַתִּמְכֹּר וַחֲגוּר נָתַנָּה לְפָנַי
עוֹ וְהָדָר לְבוּשָׁה וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן
פִּיהָ פִּתְחָה בַּחֲכָמָה וַתּוֹרֵת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָה
צוֹפִיָּה הִלִּיכּוֹת בֵּיתָהּ וְלָחֶם עֲצָלוֹת לֹא תֹאכַל
קָמוּ בְנֵיהָ וַיֵּאֱשְׁרוּהָ בַּעֲלָהּ וַיְהַלְלָהּ
רְבוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאֶת עֲלִית עַל בְּלִנָּה
שָׁקַר הַחַן וְהַבָּל הִיפִי אִשָּׁה יִרְאֵת ה' הִיא תִתְהַלֵּל
תָּנוּ לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיהָ וַיְהַלְלוּהָ בְּשַׁעֲרִים מַעֲשֵׂיהָ

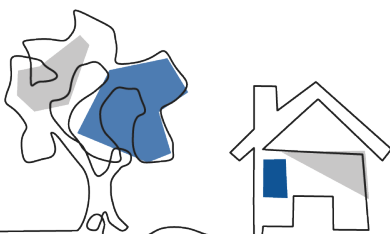
(משלי לא, י-לא)

את השיר אשת חיל כתב שלמה המלך, והוא חותם את ספר משלי. חז"ל הסבירו שהדמות במזמור היא בת שבע, אימו של שלמה המלך, ולפי פרשנות אחרת אשת החיל שבמזמור היא מושל לתורה או לחוכמה. מקובל לשיר את המזמור בכל ליל שבת לפני הקידוש, כאות הערכה לאישה.

שאלות לדיון

- ← בשיר מתוארות פעולות רבות שעושה אשת החיל. על אילו תכונות אפשר ללמוד ממעשיה?
- ← האם תכונות אלו דומות לתכונות שהעליתן וכתבנו על הלוח?

נדון בתכונות המאפיינות נשים וננסה לברר את דעתן של התלמידות לאור כל הנלמד. אפשר להאזין יחד לביצוע השיר אשת חיל (אפשר למצוא מגוון ביצועים במרשתת).

בשיעור זה ניסינו לברר את הרכיב של המהות הנשית בתוכנו, דרך התכונות הנשיות. ראינו כי יש מגוון של תכונות המאפיינות נשים. יש להניח שכל תלמידה תזדהה עם מרכיב מסוים ש'מדבר' אליה במיוחד, שכן למהות 'אישה' שלל מאפיינים מגוונים.

שיעור שני שלב ראשון

שלב זה ייוחד לעיון במקורות שבהם יש עיסוק בנשים ובנשיות. אחת השיטות בלימוד התורה, שמסתייעים בה להבנת משמעות של מילים או ביטויים, מתבססת על עיון באותם מילים וביטויים בהופעתם הראשונה בתורה ובהבנת משמעותם שם. נחזור אפוא לאישה הראשונה בעולם: חוה. נזמין את המשתתפות להעמיק בשמה, ומתוך כך להרחיב וגם לחדד את ההבנה של אחת מן המהויות הנשיות – כוח ההולדה.

נקרא את הפסוקים העוסקים בבריאת האישה:

"וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לֹא טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזְרָא כְּנֶגְדּוֹ: וַיִּצַר ה' אֱלֹהִים מִן הָאָדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל הָאָדָם, לְרְאוֹת מַה יִּקְרָא לוֹ וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נָפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ: וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת לְכָל הַבְּהֵמָה וְלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְלֹכֵל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְלָאָדָם לֹא מָצָא עֶזְרָא כְּנֶגְדּוֹ: וַיִּפֹּל ה' אֱלֹהִים תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אֶחָת מִצְלָעָתוֹ וַיִּסְגֶר בָּשָׂר תַּחְתָּנָה: וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת־הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבָאָהּ אֶל הָאָדָם"

(בראשית א, יח-כב)

וגם במילותיו של אדם הראשון אחרי שהובאה האישה אליו:

"וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הִפְעַם עָצָם מֵעֲצָמִי וּבָשָׂר מִבָּשָׂרִי לָזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לָקַחָה זֹאת." (א, כג)

"וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִוא הִיְתָה אִם כָּל חַי." (ג, כ)

"וְהָאָדָם, יָדַע אֶת־חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת־קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת־יְהוָה וַתִּסְמָךְ לְלֶדֶת אֶת־אָחִיו אֶת־הָבֶל וַיְהִי הֶבֶל רֹעֵה צֹאן וַקַּיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה." (ד, א-ב)

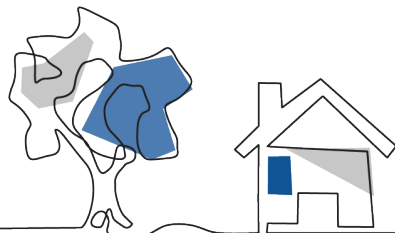
שאלות לדיון

← איזה ייעוד של האישה עולה מהפסוקים שקראנו?

← נכתוב על הלוח את השם "חוה". אילו מילים מזכיר לנו השם "חוה"?

המילים חי, חיה, חיות, חוה – מילים המרמזות לייעוד שעלה מן הפסוקים: כוח ההולדה והוספת חיים. אומנם האיש והאישה שותפים בהבאת החיים לעולם (האיש מוליד והאישה יולדת), אבל האישה היא שנושאת ברחמה את העובר במשך תשעה חודשים, היא שחוה את תהליך הלידה הלא פשוט, הכרוך במאמץ ובכאב ("בעצב תלדי בנים") ודורש החלמה והתאוששות אחריו. בתקופת התפתחות העובר ברחם היא מזינה אותו, וגם אחרי שנולד – הוא ניזון ממנה ויונק את חלבها. בתפקידים אלו היהדות רואה ייעוד חשוב של הנשים.

תהליך הלידה מעורר באישה רגשות ותחושות המתאפיינים בעוצמה רבה, ובהם תחושה של תלות מוחלטת בקדוש ברוך הוא יוצר העולם, שבידו נפש כל חי; ובהשפעתם – אופפת אותה חוויה רוחנית של אמונה בה' וקרבה עצומה אליו. בשמות לא מעטים שנותנות האמהות בתנ"ך לילדיהן בא לידי ביטוי הקשר המיוחד שחשה היולדת לאלוקים. יש שמות שבהם מובעת שמחה: "וַתֹּאמֶר לָאֵה בְּאִשְׁרֵי כִי אֲשֶׁרוּנִי כְּנֹת וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ אֲשֶׁר" (בראשית ל, יג) או תודתה לאל: "וַתֹּאמֶר הִפְעַם אוֹדָה אֶת ה' עַל כֵּן קָרָאתִי שְׁמוֹ יְהוָה" (שם כט, לה); ויש שהאם המעניקה את השם מנמקת את בחירתה בנימוקים שבהם נוכחת דמות אלו, לדוגמה: "וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה'" (שם ד, א).

שלב שני

שלב זה ייוחד להעמקת הלימוד וההבנה של כוח ההולדה שניתן לאישה, מתוך עיון במקורות.

מקור מס' 1 – שמואל א פרק א, א–יז (בדילוגים)

(אפשר לקרוא מתוך התנ"ך או להקריין פסוקים נבחרים)

(א) "ויהי איש אחד מן הרמתיים צופים מהר אפרים ושמו אלקנה בן ירחם בן אליהוא בן תחו בן צופ אפרתי: (ב) ולו שתי נשים שם אחת חנה ושם השנית פננה ויהי לפננה ילדים ולחנה אין ילדים... (ו) וכעסמה צרתה גם כעס בעבור הרעמה פי סגר ה' בעד רחמה: (ז) וכן יעשה שנה בשנה מדי עלתה בבית ה' בן תקעסנה ותבכה ולא תאכל: (ח) ויאמר לה אלקנה אישה חנה למה תבכי ולמה לא תאכלי ולמה ירע לבבך הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים... (י) והיא מרת נפש ותתפלל על ה' ובכה תבכה: (יא) ותדר נדר ותאמר ה' צבאות אם ראה תראה בעני אמתך וזכרתני ולא תשכח את אמתך ונתתה לאמתך ורע אנשים ונתתיו לה' כל ימי חייו ומזרה לא יעלה על ראשו: (יב) והיה כי הרבתה להתפלל לפני ה' ועלי שמר את פיה: (יג) וחנה היא מדברת על לבה רק שפתייה נעות וקולה לא ישמע ויחשבה עלי לשכרה... (יז) ויען עלי ויאמר לכי לשלום ואלקי ישראל יתן את שלתך אשר שאלת מעמו..."

שאלות לדיון

- ← איזו מחשבה עלתה בכן כשקראנו את הפסוקים?
- ← איזה פסוק ריגש אתכן במיוחד?
- ← למה היה לחנה חשוב כל כך ללדת ילדים?
- ← מדוע לא התנחמה חנה בדברי בעלה: "הלוא אנכי טוב לך מעשרה בנים"?
- ← איזו אימא מזכירה לנו חנה בתפילתה ובקשתה?

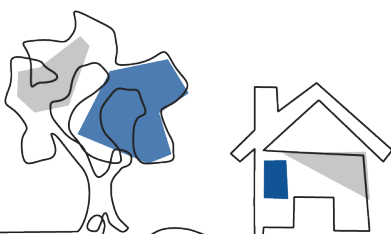
מקור מס' 2 – תלמוד בבלי, ברכות לא ע"ב

אמרו חכמים: מיום שברא הקדוש ברוך הוא את עולמו, לא היה אדם שקראו להקב"ה "צבאות" עד שבאתה חנה וקראתו "צבאות". אמרה חנה לפני הקב"ה: "רבונו של עולם, מכל צבאי צבאות שבראת בעולמך קשה בעיניך שתתן לי בן אחד?!" חנה מחדשת כינוי לקב"ה: "צבאות". שם זה של הקב"ה לא היה ידוע, עד שבאה חנה וקראה בשם זה: "ותדר נדר ותאמר ה' צבאות אם ראה תראה בעני אמתך וזכרתני ולא תשכח את אמתך ונתתה לאמתך ורע אנשים... (שמואל א א, יא). השם צבאות מצביע על כוח הריבוי, וזה הכוח שניתן לאישה. חנה מבקשת לממש את הייעוד שנקבע כייעודן של הנשים – הבאת חיים לעולם.

מקור מס' 3 – תלמוד בבלי, יבמות סב ע"א

אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף שגוף שגוף: "כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי" (ישעיהו נז, טז). הגמרא עוסקת בגאולה העתידית. הדברים עמוקים מאוד, ואולם אפשר לנסות לפשט אותם ולהבין שכוונתם לומר שבשמיים יש אוצר נשמות הנקרא "גוף", וכאשר כל הנשמות שבאותו אוצר תרדנה אל הארץ – אזי תתרחש הגאולה העתידית. וכיצד תרדנה? באמצעות הילודה, שהיא היא מימוש הברכה שבירך אותנו הקב"ה: "ויברך אתם אלקים ויאמר להם אלקים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה... (בראשית א, כח).

למעוניינים – נציע עיון נוסף:

מקור מס' 4 – עקדת יצחק / ר' יצחק עראמה

והנה בשני השמות האלה נתבאר שכבר יש לאשה שני תכליות: האחד, מה שיורה עליו שם אשה, כי מאיש לוקחה זאת, וכמוהו תוכל להבין ולהשכיל בדברי שכל וחסידות, כמו שעשו האמהות וכמה צדקניות ונביאות, וכאשר יורה פשט פרשת אשת חיל מי ימצא. והשני, ענין ההולדה, והיותה כלי אליה ומוטבעת אל הלידה וגידול הבנים, כאשר יורה עליה שם חוה כאשר היא היתה אם כל חי. והנה תהיה האשה כאשר לא תלד, לסבה מהסבות, מנועה מהתכלית הקטן ההוא אל מציאותה, ותשאר להרע או להיטיב, כמו האיש אשר לא יוליד, כי בהשלים עצמו באותו התכלית המיניי המשותף להם, נאמר ואל יאמר הסרים הן אני עץ יבש, ונאמר ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות (ישעיה נו), כי ודאי עקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים. על כן חרה אף יעקב ברחל כשאמרה הבה לי בנים וכו' (בראשית ל), לגעור בה ולהשכילה בזה הענין הנכבד. והוא שהיא אינה מתה לפי התכלית המשותף באשר מנע ממנה פרי בטן, כמו שיהיה בו הענין גם כן אם לא יוליד.

(ר' יצחק עראמה, עקדת יצחק, בראשית ל, א)

שלב שלישי

נאזין יחד לשר: עקרה (אורי) / רחל המשוררת (אפשר למצוא את מילותיו וביצוע שלו במרשתת). לאחר ההאזנה לשיר נוכל לספר על דמותה של רחל המשוררת, ולמצוא נחמה ביצירתה הענפה בתחום השירה שהשפיעה רבות אחרי מותה.

שאלות לדיון (אפשרי)

- ← האם אתן מכירות בקרבתכן אישה הכמהה לילד ואין לה? חשבו כיצד היא מרגישה. (הערה חשובה: חשוב להיות מודעים לאפשרות שיש בכיתה תלמידה שבמשפחתה הקרובה יש זוג מאותגר פוריות [למשל: אחות שנישאה ואינה מצליחה להרות], ולכן גם אם אין יודעים על תלמידה כזאת בוודאות, לנהוג ברגישות ובעדינות.)
- ← מה אנחנו כחברה יכולים לעשות כדי להקל את סבלם של נשים וגברים הרוצים להביא ילדים לעולם אך אינם יכולים/מצליחים? (נוסף על פתרונות רפואיים ותרומה כספית לארגונים המסייעים בתחום הפריזון חשובה מאוד הרגישות החברתית כלפי זוגות מאותגרי פוריות: הימנעות משאלות מביכות, מהלחצה והאשמה [ובכללה חשיבה זהירה לפני העלאת תמונות לרשתות חברתיות ועוד]).

סיכום

הבנות שלנו גדלות בדור שבו יש הסוברים כי לא ראוי להביא ילדים לעולם מעמים שונים, ויש הסוברים שמוטב להסתפק במעט ילדים.

כנגד אותם קולות, חשוב שזכור שפרייה ורבייה – מהותן ברכה. בברכה זו בירך בורא עולם את האדם ואת אשתו: "וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ וּכְבֹשֶׁהָ..." (בראשית א, כח). בהבאת ילדים לעולם ובקיומן של משפחות ברוכות ילדים – היהדות רואה התגשמות של הברכה הזאת.

